
In our essay we try to show that this alienation has positive, productive sense. It provokes, like a counterpoint the artistic thinking and provides the American culture with new horizon of development in infinite perspective of human creative activity.

დემურ ჯალაღონია

ფილოსოფიის დოქტორი, პროფესორი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

პოლიტიკური თეოლოგიის დაფუძნების კონცეპტუალური გააზრების მცდელობა

(ანთიმოზ ივერიელი-მეიფლაურის ხელშეკრულება)

მოხსენება მომზადდა შოთა რუსთაველის სესფ განტის „ანთიმოზ ივერიელი-ევროპული სააზროვნო სივრცის

ნაწილი“ #FR-19-7625 ფარგლებში

“მეიფლაურის ხელშეკრულების” არსი აღთქმული ქვეყნის, სრულიად ახალი პოლიტიკურ თეოლოგიური მსოფლმხედველობისა და ღირებულებების მატარებელი სახელმწიფოს შექმნის იდეას ემყარებას. პურიტანიზმის ინტელექტუალური ელიტის მიერ გაცხადებული „ახალი მრწამსი“, პოლიტიკური თეოლოგიის საფუძველზე აფუძნებდა ახალ პოლიტიკურ ერთობას.

პარალელურად განმანათლებლობის ეპოქის ევროპაში ახალი პოლიტიკური თეოლოგიური დისკურსის იქმნება ანთიოზ ივერიელის მიერ. მისი თხზულებებში, განსაკუთრებით ტიპიკონში ცენტრალურია იდეა რწმენისა და ცოდნის ერთიანობისა და ღმერთის მიერ შექმნილი ქვეყანის როგორც ყველასთვის თავისუფალის შესახებ. მისი პოლიტიკურ-თეოლოგიური მოწოდება მანიფესტივით ჟღერს „ხალხს, რომელსაც ღმერთი არ უყვარს და რომელსაც ჩვენი დამონება უნდა, უნდა ვებრძოლოთ“

მოხსენებაში ვეცდებით გავაანალიზოთ წარმოდგენილი ორი მოდელი, ორ განსხვავებულ სააზროვნო კონცეპტებს შორის დისკურია. რამდენადაა შესაძლებელი თეოლოგიურ საწყისებზე, სიკეთის, ღირსების, თავისუფლების მატარებელი სახელმწიფოს დაფუძნება.

ოთხი ასეული წელი გვაშორებს „მეიფლაურის ხელშეკრულებიდან“. მნიშვნელოვანი ფაქტია. მეიფლაურის ბილის (ავტორები უილიამ ფრიუსტერი, უილიამ ბრენფორდი) არსი არის აღთქმული ქვეყნის, სრულიად ახალი პოლიტიკურ თეოლოგიური მსოფლმხედველობისა და ღირებულებების მატარებელი სახელმწიფოს შექმნის იდეა.

ლეგენდარული მეიფლაურის ხომალდი, რომელიც ამერიკის კონტინენტს მიდგა, სადაც განხორციელდა ხელშეკრულების გაცხადება, სიმბოლოა ახალი პროექტის, სხვასხვა სოციალური ფენისა და ინტერესების მატარებელი ადამიანთა ერთობის განხორციელებისა, რომლიც კონცეპტუალურად გააზრებულია პურიტანიზმის

ინტელექტუალური ელიტის მიერ. ეს იყო „ახალი მწამსი“, რომელიც პოლიტიკური თეოლოგიის საფუძველზე აფუძნებდა ახალ პოლიტიკურ ერთობას.

ეს იყო პურიტანული თეოლოგიური შეხედულებათა სისტემა ამერიკული ცნობიერების საფუძვლების შესახებ. ამერიკული დემოკრატიის დიდი მკვლევარი ალექსის ტოკვილი აღნიშნავდა; „ამერიკაში ერთ-ერთი ყველაზე თავისუფალი და განათლებული ერი გულმოდგინედ აღასრულებს ყველა რელიგიურ წეს-ჩვეულებას... რელიგია აღრეულია ყველა ეროვნულ ჩვევასა და ყველა პატრიოტულ გრძნობასთან, ეს კი მას საოცარ ძალას ანიჭებს. ჩვენ შეიძლება ამას ვუწოდოთ ახალი პოლიტიკური თეოლოგიური ხედვა და მისი პრაქტიკაში განხორციელების მცდელობა“.

მოგეხსენებათ ეს იდეები ნასაზრდოები იყო ევროპული პოლიტიკური ფილოსოფიური იდეებით და განმანათლებლობით, რომელიც ატარებდა თეოკრატიის მოდელის საპირისპირო ნიშნებს. რადგან თეოკრატიაში კანონის წყარო უშუალოდ ღმერთია, ისინი, ვისაც არ უნდა რელიგიური წესით ან კანონით ცხოვრება, ავტომატურად არათანაბარ მდგომარეობაში არიან ჩაყენებულნი.

სეკულარულ სახელმწიფოში მორწმუნეს ყველა საშუალება აქვს, რელიგიური წესით იცხოვროს. სწორედ ასეთ პოლიტიკურ გამწვავების პერიოდში ვლახეთს მხსნელად მოევლინა ახალი პოლიტიკური თეოლოგიური დისკურსის შემქმნელი ანთიმოზ ივერიელი.

მას კარგად აქვს გააზრებული ეკლესიისა და სახელმწიფოს მიმართება, ანთიმოზ ივერიელმა „ყოვლად წმიდათა“ მონასტერს დაუწესა წესდება-ტიპიკონი. მთავარი თემა ტიპიკონისა არის „ღმერთმა ეს ქვეყანა თავისუფალი შექმნა ყველასათვის“. მაღალ ღმერთს მიაჩნია, რომ ამ ქვეყნად მხოლოდ კეთილი საქმე უნდა მოიმოქმედო ღარიბებისა და ეკლესიისათვის... იგი თავისი ქმედებით გვევლინება რწმენისა და ცოდნის ერთიანობის ტრადიციის გამგრძელებლად. როგორც დიდი ღვთისმეტყველისთვის და თეოლოგიისთვის გელათური აზროვნების პრინციპები შორეული არ უნდა ყოფილიყო. გელათი ეს იყო ერთდროულად „ათენა“ და „იერუსალიმი“, კლასიკური სამეცნიერო აკადემია და ღვთისმშობლის ტაძარი.

ივერიელი გამოირჩევა თავისი პოლიტიკური მოღვაწეობითაც, ის არის დაუცხრომელი მეზრძოლი ვლახელი ხალხის განთავისუფლებისა უცხოელი დამპყრობთა ჩაგვრისაგან. მისი პოლიტიკურ თეოლოგიური მოწოდება მანიფესტივით ჟღერს „ხალხს, რომელსაც ღმერთი არ უყვარს და რომელსაც ჩვენი დამონება უნდათ, უნდა შევეზრძოლოთ და ვლახელი ხალხი ვიხსნათ „ბაბილონური მონობისაგან“

შუა საუკუნეებში ვხვდებით ნაშრომს, სადაც ავტორები იხილავენ ეკლესიის მიერ სახელმწიფოზე ბატონობის ლეგიტიმაციას. ავგუსტინესთან კეთილდღეობა მიწიერ საზოგადოებაში ძნელად მისაღწევია. ღვთაებრივი ქალაქი „წმინდა რესპუბლიკა“, სადაც ადამიანებს უყვართ ერთმანეთი, უყვართ ღმერთი, განკითხვის დღის შემდეგ, როდესაც უწმინდური მიწიერი ქალაქი ბაბილონი დაინგრევა, ადგილი დაეთმოზა ზეციურ იერუსალიმს. მაგრამ აქვე ავგუსტინე მიიჩნევს, რომ მიწიერ ქალაქში, რომელიც სათავეს კაენის დაწყებული შტოდან იღებს, შეიძლება მეტ-ნაკლებად სამართლიანი წესრიგი სუფევდეს.

გარკვეულ პირობებში მიწიერი ქალაქი გარკვეულწილად შეიძლება გახდეს წინამორბედი ან არასრულყოფილი სარკე ღვთის ქალაქისა. ამის მსგავსად, ქრისტიანს შეუძლია იყოს აქტიური მოქალაქე: ჯარისკაცი, მოსამართლე, იმპერატორი.

„მიეცი კეისარსა კეისრისა“ სენტენციაა, რომელსაც იცავს თვით ქრისტეც, რომელიც არ ცდილობს გადაატრიალოს ის პოლიტიკური წყობა და ემორჩილება პოლიტიკური ძალაუფლების გადაწყვეტილებებს.

სწორედ ჩვენს მოხსენებაში ვეცდებით გავანალიზოთ წარმოდგენილი ორი მოდელი, რომელშიც აშკარად დავინახავთ, რომ ხელისუფლება ხასიათდება სხვადასხვა უნარით - თუ როგორ ანაწილებს სიკეთეებს. სიკეთეების გადანაწილებით გამოიყოფა ორი ჯგუფი: პოლიტიკური სიკეთეები, რომელიც დაკავშირებულია ძალადობასთან და რელიგიური სიკეთეები, რაც დაკავშირებულია საკრალურთან.

ეკლესია ეფუძნება სივრცულ წესს (ეკლესია, საეპისკოპოსო და ა.შ.), რომელიც აღარ არის მიმართული ტერიტორიის უშუალო კონტროლისკენ თანამედროვე სამყაროში. იმ აზრით, რომ ის ცდილობს მოახვიოს თავის სულიერ საზღვრებში, სახელმწიფო მიზნად

ისახავს განავრცოს თავისი ხელისუფლება ყველაზე, ვინც ცხოვრობს მოცემულ ტერიტორიაზე, იმ ტერიტორიაზე, რომელსაც ის აკონტროლებს.

იქ, სადაც ეკლესიამ უარი თქვა პოლიტიკური როლის უშუალო შესრულებასა და ტერიტორიის გაკონტროლებაზე, მას აუცილებლად სჭირდება სახელმწიფოსთან კავშირი.

პოლიტიკური ხელისუფლება - ფიზიკურ ძალადობას იყენებს.

რელიგიური ხელისუფლება ფსიქიკურ მანიპულაციას მიმართავს.

უძველესი დროიდან დღემდე გრძელდება ორ განსხვავებულ სააზროვნო კონცეპტებს შორის დისკურსი. არსებითი დავა იმაზე როდია, თუ რომელი მათგანი მოუტანს ადამიანს სიკეთეს. რომელი გზა წარმართავს მის ცხოვრებას უკეთესობისაკენ. სხვა არაფერია თუ არა ფიქრი ადამიანის უკეთესი ცხოვრების შესახებ.

ქრისტიანობა ხედავს ადამიანში ორ თვალშისაცემ არსობრივ შტრიხს: ადამიანი არის ღმერთის ხატი და მსგავსი „ვქმნი კაცი ჩვენს ხატად და მსგავსად“. მაგრამ ამავე დროს ადამიანის ქრისტიანული გაგება ხაზს უსვამს მის დაცემულობას, შეცოდებას, სასრულობას... ქრისტიანობაში მუდამ მხედველობის არეშია ადამიანის ნეგატიური და პოზიტიური გაგება. ამა თუ იმ ეპოქის ფილოსოფიის ისტორიის შესწავლისას უნდა მივიღოთ ფილოსოფიის გარკვეული განსაზღვრება, რომელიც გამოსადეგია ამ ეპოქის აზროვნებისათვის.

ფედერალისტური წერილების (51-ე წერილი) მიხედვით ადამიანი არ არის ანგელოზი: “ადამიანები ანგელოზები რომ იყვნენო”). I წერილის თანახმად, კი ადამიანს განსჯისა და არჩევნის გაკეთების უნარი ახასიათებს; ამგვარ შესაძლებლობას კი პრინციპულად არის მოკლებული ცხოველი. ამრიგად, დამფუძნებელთა შეხედულებით, ადამიანი არის განსჯითა და არჩევნის გაკეთების უნარით, ანუ გონებით დაჯილდოებული არასრულყოფილი არსება.

როგორ შეძლებს ეს არსება -ადამიანი, თეოლოგიურ საწყისებზე, სიკეთის, ღირსების, თავისუფლების მატარებელი ინსტიტუტის დაფუძნებას-ამაზე გვექნება ვრცლად მოხსენებაში საუბარი.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. ანთიმოზ ივერიელი, დიდაქეები და სხვა თხზულებები, გამ-ბა დობერა, თბილისი 2016
2. ი. ბრაჭული, ა. ზაქარიაძე, ვ. რამიშვილი, ა. ქუტაშვილი, დ. ჯალაღონია, „ანთიმოზ ივერიელი: ქართულ-ევროპული დიალოგი“ , გამ-ბა დობერა, თბილისი, 2016
3. ალექსანდრე ჰამილტონი, ჯეიმს მედისონი, ჯონ ჯეი. ფედერალისტური წერილები, თბილისი, 2008,
4. ალექსის დე ტოკვილი – „დემოკრატია ამერიკაში“ თბილისი 2010
5. ჯენეთ ჯანდა, ჯეფრომ ბერი, ჯერი გოლდმენი, ამერიკული დემოკრატია, თბილისი, 2006,
6. დომინიკ კოლა- პოლიტიკური სოციოლოგია. თბილისი, 1999
7. ლეო შტრაუსი- იერუსალიმი და ათენი, თბილისი, 2013.
8. ჯალაღონია დემური- ანთიმოზ ივერიელი, თეოლოგიური და პოლიტიკურ დისკურსი. კრ-ში: საქართველო და ევროპული სამყარო, ფილოსოფიურ-კულტურული დიალოგი. თსუ, 2009.

Demur Jalaghonia

PhD, Professor

Ivane Javakhishvili

Tbilisi State University

An Attempt of Conceptualization of Political Theology's Foundation

(Anthem the Iberian –“Mayflower Bill”)

Summary

An essence of “Mayflower Bill” rests on an idea of Promised Land, creation of a state based on entirely new political-theological worldview and values. “New belief” declared by intellectual elite of Puritanism established new political unity.

At one time in European Enlightenment epoch a new political-theological discourse was created by Anthem the Iberian. In his works, especially in “Typicon”, the ideas of unity of belief and knowledge and everybody is free in a world created by God, are central. His political-theological appeal sounds like manifesto “people who does not love God and who wants to enslave us, we have to fight“.

In our presentation we try to analyze two models, discussion between two different concepts. Is it possible to establish state based on theological principles of goodness, virtue, freedom?